

Myrinia 24 (1) innehåll

- 1 Finns kärrmörkia *Moerckia hibernica* i Sverige?
Tomas Hallingbäck
- 5 Leta tjockskaftad lämmelmossa *Tetraplodon blyttii* i fjällen!
Bengt Gunnar Jonsson & Niklas Lönnell
- 8 Årets mossa 2014, räsvansmossa *Thamnobryum alopecurum*
Tomas Hallingbäck
- 12 Rhizoidgroddkorn i bladvecken hos päronmossa *Leptobryum pyriforme*
Niklas Lönnell
- 14 Betraktelser från en efemär mossexkursion i Skaraborg
Johan Dahlberg
- 20 Muddermossa *Physcomitrella patens* - ny för Småland
Niklas Lönnell
- 22 Mossornas Vänners vårexkursion till Visingsö 17-19 maj 2013
Olle Holst
- 30 Medlemsmatrikel 2013
- 37 Aktuella aktiviteter
- 39 Protokoll från Mossornas Vänners årsmöte 2014
- 40 Mossornas Vänners försäljning

Myrinia

Föreningen Mossornas Vänners tidskrift

Volym 24 - nr 1 - 2014

MYRINIA är Mossornas Vänner tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedomen bland mossintresserade, såväl amatörer som yrkesaktiva. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom nationella och regionala exkursioner och studiecirklar m.m.

Medlemskap i föreningen, inklusive MYRINIA, kostar 100 kr per år. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 210 kr per år (varav 60 kr p.g.a. höga bankkostnader). Vid betalning från svenskt konto är avgiften för utländska medlemmar 150 kr.

Beloppet sätts in på plusgiro 13 37 88 - 0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Tag i så fall kontakt med någon i Mossornas Vänner styrelse (se nedan).

Om du har **ny adress**: hör av dig till kassören! (se nedan)

Ordförande: Niklas Lönnell, Dirigentvägen 171, 754 56 Uppsala, 070-574 5796, niklas.lonnell@gmail.com

Vice ordförande: Lars Sjögren, Gunnar Wennerbergs väg 4, 44334 Lerum, 0302-18558, 070-5722436, lars.sjogren@tele2.se

Sekreterare: Olle Holst, Parternas gränd 69, 226 47 Lund, 046-120708, 070-521 2707, Olle.Holst@comhem.se

Kassör: Göran Ljung, Lönaholma 3178A, 282 92 Västra Torup, 0451-521 74, goran_ljung@bredband.net

Exkursionssekr.: Fia Bengtsson, Luthagesesplanaden 91, 752 71 Uppsala, 070-2700807, fia.bengtsson@ebc.uu.se

Kursansvarig: Sara Asker, Hagagatan 3, 652 20 Karlstad, 070-824 26 11, tillsaranilsson@hotmail.com

Försäljningsansvarig: Tomas Hallingbäck, Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-34 35 12, thallingback@hotmail.com

Hemsidesansvarig: Daniel Udd, Västergrav Ramsgatan 18, 795 90 Rättvik, 073-802 93 68, danieludd@gmail.com

Myrinia - Föreningen Mossornas Vänner tidskrift

<http://www.sbf.c.se/MV>

ISSN 1102 - 4194, Upplaga: 240 exemplar

Ansvarig utgivare: Mossornas Vänner ordförande Niklas Lönnell

Omslagsbild: Kornskruvmossa *Syntrichia papillosa* med rikligt med groddkorn på nervens ovansida. Foto: Michael Lüth.

Finns *Moerckia hibernica* i Sverige?

TOMAS HALLINGBÄCK

Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, thallingback@hotmail.com

A recent taxonomic revision of the Moerckia hibernica complex has re-established the old taxon M. flotoviana as a species. All Swedish specimens of M. hibernica in herbarium S (Swedish Museum of Natural History) have now been named M. flotoviana. Therefore a search for true M. hibernica is needed. True M. hibernica should be looked for in Sphagnum bogs in northern Sweden. An identification key following the new revision is presented.

År 2007 publicerade två amerikanska forskare en artikel som konstaterade att det mesta materialet från Europa av det som tidigare kallats *Moerckia hibernica* (kärrmörkia), egentligen är den snarlika *M. flotoviana* (Crandall-Stotler & Stotler 2007). Detta tycks i synnerhet vara fallet för Sverige. De anger att äkta *Moerckia hibernica* endast förekommer i bergsområden i Skottland och på Irland. Forskarna hade lånat och kontrollbestämt allt herbariematerial av *Moerckia* från Naturhistoriska riksmuseets samlingar men inget av det svenska materialet där tycktes vara *M. hibernica* utan allt visade sig vara *M. flotoviana*. Inga andra herbarier i Sverige har kontrollerats, så frågan kvarstår: finns äkta *Moerckia hibernica* i Sverige, eller är allt som vi har *M. flotoviana*?

Tittar man i äldre mossfloror ser man att *M. flotoviana* tidigare har urskiljts både på kontinenten och på de brittiska öarna. I England (Macvicar 1926) och Norden (Arnell 1956), urskiljdes en art med namnet *M. flotoviana*. Ifall Arnells *M. flotoviana* är samma sak som Crandall-Stotler & Stotlers är något ovisst och vi behöver nu främst tillämpa de karaktärer som Crandall-Stotler & Stotler (2007) uppmärksammat.

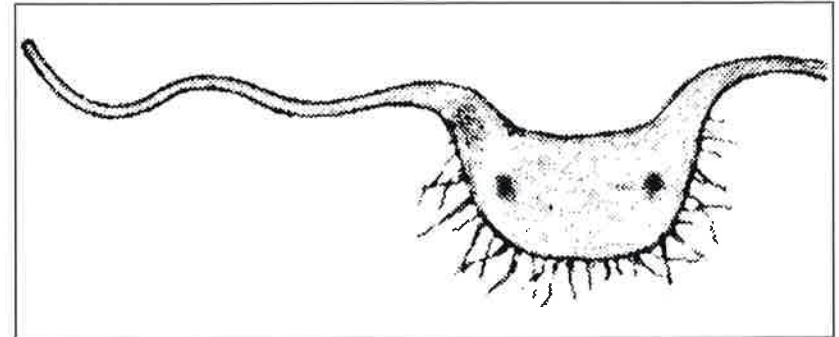
De två arterna lär till det yttre vara mycket lika. Det som skiljer dem åt är bl.a. ekologi, bälens struktur och sporstorlek.

Följande är en förkortad beskrivning av släktet efter Damsholt (2002).

Gemensamt för de tre nordiska arterna är att de bildar tunna bålar som är ljus till mörkt gröna, halvgenomskinliga och krypande, 3–7 mm breda och 1–3,5 cm långa (figur 1). Bålarna är oftast nedliggande, lineära till tungformade, platta till något konkava på ovansidan, med en distinkt mittribba, platt eller konkav buksida, platt ryggsida och med nästan platta till krusade halvgenomskinlig hela eller mjukt urnupna bålkanter. Bålarna är ogrenade eller falskt gaffelgreniga. I tvärsnitt är bålen trubbigt triangulär med en (8–)10–20(–26) celler hög mittribba, antingen med två ledningssträngar placerade på båda sidor om mitten (figur 2) eller helt utan. Bålens kanter (vingar) är gradvis eller abrupt tunnare mot ytterkanten. Cellerna på bålens ovansida är tunnväggiga, kvadratiske till sexsidiga, (23–)25–30(–35) μm breda. Bukfjäll saknas. Oljekropparna är många, 12–50 per cell och klotrunda till äggformiga. Groddkorn saknas. Arterna i Norden är skildkönade. Hanplantorna

Figur 1. Habitus av *Moerckia flotoviana*. Kollekt från ett rikkärr i Uppland. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 2. Tvärsnitt av bålen hos *Moerckia flotoviana*. Från Macvicar 1926, omgjord.

är vanligen mindre och smalare än honplantorna, längs ovansidan av mittribban finns 2-flera rader av fjäll (oftast tandade) och under dessa bildas 1(–2) hanorgan. Honplantorna har ett eller oftast två honblad (inflorescenser) i mitten av bålen. Svepet är dubbelt; ett kort yttre, med bladlika, rikligt och oregelbundet flikade fjäll och ett inre, långt, rörformigt, cylindriskt eller kortare, nästan tunnliknande, i övre ändan flikigt eller med cilier. Hos ännu obefruktade honorgan är det yttre svepet kort och uppslitsat–tandat, fritt eller ofta från begynnelsen sammanväxt vid basen. Efter befruktning utvecklas det ett 3–7 mm högt, elliptiskt till cylindriskt svepe, tandat vid mynningen, ofta med inböjda tänder, 2–5 celler långa. Sporkapslar är vanliga. De är avlång-elliptiska och rödaktigt bruna. Sporerne är 30–45(–55) μm , rödaktigt bruna, gropiga eller med oregelbundet vindlingar som bildar alveoler. Elatererna är 7–10 μm breda, vanligen bestående av två brunaktiga spiraler.

Bestämningsnyckel till släktet mörkior i Norden

1. Rothår guldbruna till bruna, ibland med purpurrod anstrykning. Hanfjäll med hel kant till något krenulerad, ibland är tomma hanfjäll spridda längs mittribbens översida hos sterila bålar. Bålkant tätt vågig. Utan kärlsträngar i bål tvärsnitt fjällmörkia *Moerckia blyttii*
- Rothår färglösa. Hanfjäll tandade. Tomma hanfjäll saknas på sterila bålar. Bålkant plan eller vågig. Med eller utan kärlsträngar i bål tvärsnitt 2

2. Mittribba skarpt avgränsad mot den 1-skiktade bålen. Utan kärldrängar i båltvärnsnitt. Bålkant plan och utan inbuktningar. Sporer 30–40 μm . Fattiga myrar. Nordlig. Ännu ej med säkerhet funnen i Norden *Moerckia hibernica*
- Mittribba mer eller mindre gradvis avgränsad mot den 1-skiktade bålen. Med två kärldrängar i båltvärnsnitt (figur 2). Bålkant vågig, ofta med inbuktningar. Sporer 40–50 μm . Mineralrika kärr i låglandet. Mindre allmän *Moerckia flotoviana*

Referenser

- Arnell, S. 1956. Illustrated Moss Flora of Fennoscandia I. Hepaticae. Lund.
- Crandall-Stotler, B.J. & Stotler, R.E. 2007. On the identity of *Moerckia hibernica* (Hook.) Gottsche (Moerckiaceae fam. nov., Marchantiophyta). Nova Hedwigia, Beiheft 131: 41–59.
- Damsholt, K. 2002. Illustrated Flora of Nordic Liverworts and Hornworts. Nordic Bryological Society, Lund.
- Macvicar, S.M. 1926. The Students Handbook of British Hepatics. London.

Leta tjockskaftad lämmelmossa *Tetraplodon blyttii* i fjällen!

BENGT GUNNAR JONSSON

Avdelningen för Naturvetenskap, Mittuniversitetet, 851 70 Sundsvall,
Bengt-Gunnar.Jonsson@miun.se

NIKLAS LÖNNELL

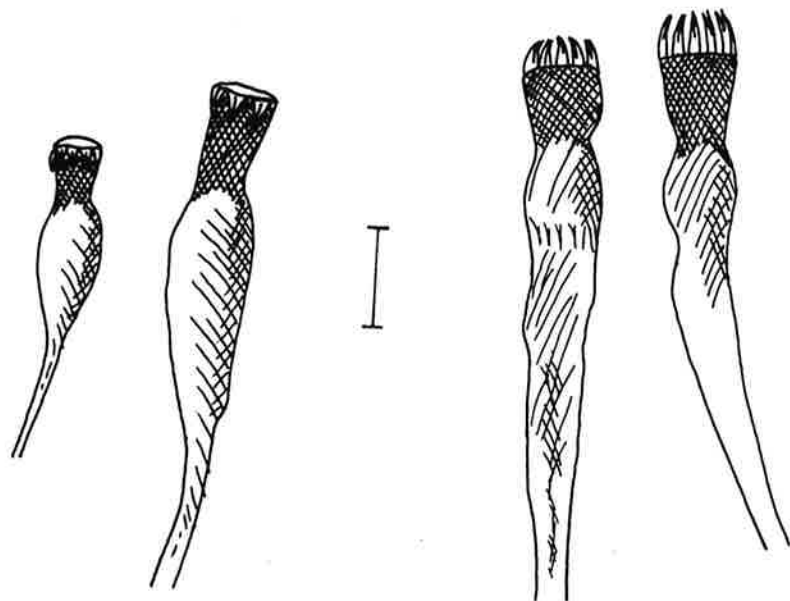
Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

No recent findings of Tetraplodon blyttii exists from Sweden and those who visits the Swedish mountain range are urged to look for it.

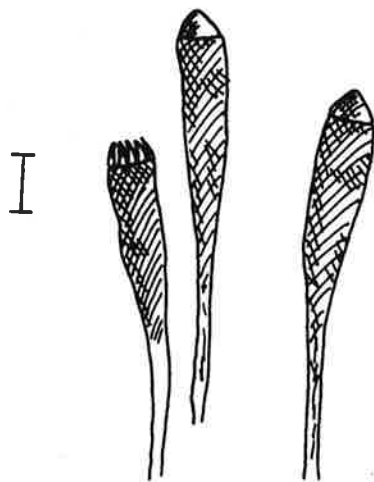
Redan 1991 uppmärksammades att runt 1 % av kollektionerna av lämmelmossa *Tetraplodon mnioides* från fjälltrakterna utgjordes av arten tjockskaftad lämmelmossa *Tetraplodon blyttii* (Jonsson 1991), en art som 1978 hade beskrivits från Norge (Frisvoll 1978). Nu, över 20 år senare, har fortfarande ingen med säkerhet hittat arten i fält. Således är denna art en av de arter vi har allra sämst kunskap om i landet. Alla som besöker fjällen kan därför bidra genom att hålla utkik efter exemplar av lämmelmossor med mörkt, tjockt skaft och samla dessa för kontroll av peristomtändernas papilositet. Det ska nämnas att peristomtänderna hos *T. mnioides* också kan stå rakt upp särskilt tidigare under kapselns utveckling, så denna karaktär ensam räcker inte för bestämning.

Följande karaktärer skiljer *Tetraplodon blyttii* från *T. mnioides*:

- Grövre seta som gradvis övergår i apofysen
- Peristomtänder som inte rullar tillbaka hos mogna kapslar utan bildar en kon över kapselmynningen
- Peristomtänder som är släta, ej papillösa, på utsidan, dvs. utsidan glänser lika mycket som insidan (insidan glänser betydligt mer än utsidan hos *T. mnioides*).

Figur 1. Kapslar av *Tetraplodon mnioides* (t.v.) och *T. blyttii* (t.h.) från en blandad tuva insamlad av L.E. Kers i Storlien 1973. Skallstreckket motsvarar 1 mm.

Figur 2. Kapslar av *Tetraplodon blyttii* från en tuva insamlad av K.A.Th. Seth, Undersåker 1885. Skallstreckket motsvarar 1 mm.

Alla kollektioner av *T. blyttii* med goda lokaluppgifter är från de allra västligaste delarna av fjällkedjan samt från relativt låg höjd (500–900 m.ö.h.). De norska lokalerna är i sin tur östligt belägna och också från låga nivåer (Frisvoll 1978). Detta tyder på att *T. blyttii* är en utpräglad fjällart som endast finns vid och just ovan trädgränsen i de centrala delarna av fjällkedjan.

Referenser

- Frisvoll, A. A. 1978. The genus *Tetraplodon* in Norway. A taxonomic revision. *Lindbergia* 4: 225–246.
- Jonsson, B. G. 1991. *Tetraplodon blyttii* Frisvoll, tjockskaftad lämmelmossa - ny art för Sverige upptäckt i herbariematerial. *Myrinia* 1:8–10.

Lokalförteckning för *T. blyttii* Frisvoll i Sverige

Funna kollektioner finns i Naturhistoriska Riksmuseet (S), Uppsala herbarium (UPS) och Göteborgs Botaniska Museum (GB) medan Lunds Botaniska Museum (LD) och Umeå Herbarium (UME) saknar arten.

- Härjedalen, Storsjö sn, Neadalen, V-sluttningen av "992" mot V:a Helagsån, 910 m.ö.h. (Ruta i rikets nät: 18C 5f). 5/8 1950 O. Mårtensson (UPS)
- Jämtland, Undersåker socken, I dalen mellan Bunnerstötarna och Tjallingen, c. 860-900 m.ö.h. (Rikets nät: 19C 0g). 22/8 1885 K.A.Th. Seth (S, GB).
- Jämtland, Åre socken, Storlien, Rekdalshöjdens nordsluttning 820 m.ö.h, längs turiststigen, inne bland stenar i röse (Rikets nät: 19C 5c). 18/9 1973 L.E. Kers (S). (Blandad tuva med *T. mnioides*).
- Pite lappmark, Arjeplog socken, Merkenes, Rattes m.s.m. 700 (Rikets nät: 26G 9c). 27/7 1918 Hj. Möller (S).
- Lule lappmark, Jokkmokk, 1908 O. Vesterlund (S).
- Torne lappmark, Jukkasjärvi socken, På SÖ:a sluttningen af fjället Ruopsak (V. om Sjängeli), i mossrik *Dryas*-form (Rikets nät: 30H 4j). 16/8 1918 H.E. Johansson, (S).
- Torne lappmark, Karesuando socken, Saarikoski c. 500 m (Rikets nät: 31K 8d). 16/7 1912 Hj. Möller (S).
- Torne lappmark, Karesuando socken, Peldsa vid Nirjijokk 600 m (Rikets nät 32J 2g). 18/7 1912 Hj. Möller (S).

Årets mossor 2014, räsvansmossor *Thamnobryum alopecurum*

TOMAS HALLINGBÄCK

Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, thallingback@hotmail.com

An appeal for reporting findings of Thamnobryum alopecurum, as well as the two closely related species in this genus known from Sweden, is announced. A short identification key is included.

Det är något trolskt och magiskt över räsvansmossan *Thamnobryum alopecurum*. Den är inte bara storväxt utan även mycket kräsen vad gäller sin växtplats. Platser där man hittar den är ofta avsatta som naturreservat eller klassade som nyckelbiotoper. Räsvansmossan hittas i dunklet, längst inne i kanjonernas fuktiga delar på lodräta skuggiga bergväggar eller på stenblock intill vattenfall. Räsvansmossa har blivit utsedd till årets mossor 2014 av Svenska botaniska föreningen. Rapportera dina fynd till Artportalen!

Räsvansmossa bildar en krypande primärstam försedd med upprätta sekundärskott. Dessa är upp till 10 cm långa och är upptill trädlikt förgrenade med 3–4 cm långa, utstående grenar. Grenverket bildar svagt plattade plymer (se figur 1). Stambladen är triangulära och spetsiga. Grenbladen är ovala, svagt kupade, uddspetsade och med grova, sågtandslika tänder i bladspetsen. Arten är skildkönad och kapslar är sällsynta. Kapselskaften är 10–15 mm långa.

Praktfulla exemplar är alltid lätta att känna igen i fält. Små upprätta skott kan emellertid likna palmmossa *Climacium dendroides*, som dock har en mer allsidig förgrening (mer lik en palm).

Räsvansmossa hittas framför allt på två typer av växtplatser. Den vanligaste utgörs av skuggade bergväggar, såväl i kalkfattig som i kalkrik miljö, i och intill bäckar, vattenfall, i kanjoner och fuktiga grottor. I östra Sverige ställer den högre krav och växer främst i kalkhaltiga miljöer och i skärgårdsmiljö.

Figur 1. Räsvansmossa *Thamnobryum alopecurum*. Foto: Michael Lüth.

Räsvansmossa förekommer mindre allmänt i de västra landskapen från Skåne till Värmland, medan den finns mer sällsynt i de östra landskapen norrut till Uppland. Dessutom finns ett äldre fynd från en grotta i Hälsingland.

Rapportera dina fynd!

Kunskapen om räsvansmossans utbredning är mycket begränsad. Är arten kanske ovanligare än vi tror? Är den kanske vanligare norrut? För att öka kunskapen är det bra om du rapporterar dina fynd av räsvansmossa till Artportalen (www.artportalen.se). Det går även att skriva ett e-brev till mig med samma information.

En annan orsak till att leta efter just räsvansmossa är att vi nyligen upptäckt att vi inte bara har en räsvansmossa i Sverige utan tre! De två andra arterna, grov räsvansmossa *Thamnobryum subserratum* och trubbig räsvansmossa *T. neckeroides*, är nyupptäckta och man kan känna igen dem redan i fält. En noggrannare beskrivning av upptäckterna finns att läsa i Hagström & Hallingbäck (2013) och Hallingbäck m. fl. (2013).

Grov räsvansmossa *T. subserratum* är större än den vanliga räsvansmossan, samkönad och bildar mörkgröna mattor samt har annorlunda bladform och cellmönster.

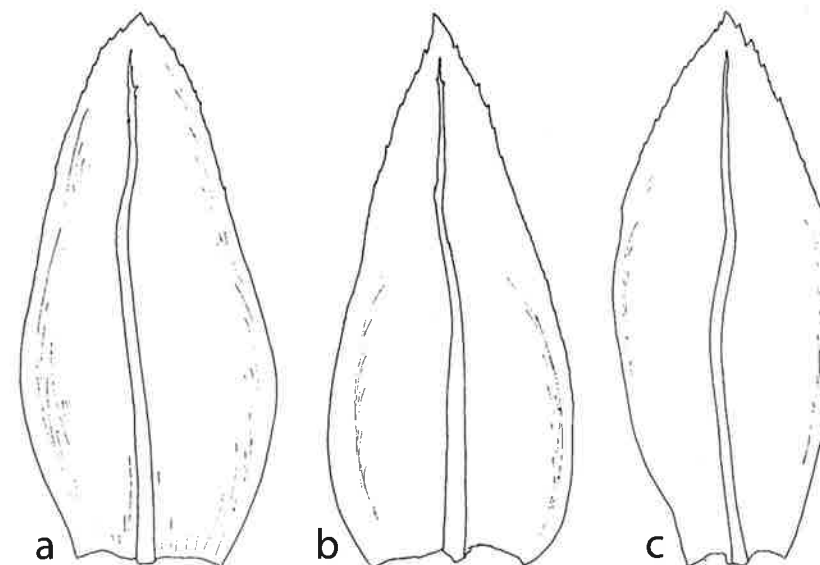
Trubbig räsvansmossa *T. neckeroides* bildar lösare revor på sten. Den påminner om vanlig räsvansmossa, men är mindre förgrenad, saknar plymer samt har mer kupade och trubbspetsade grenblad. Arten hittades förra året av Michael Hagström under en inventering av en lövskogsbrant i trakten av Norrahammar i Småland.

Här nedan presenteras en bestämningsnyckel till de tre *Thamnobryum*-arterna.

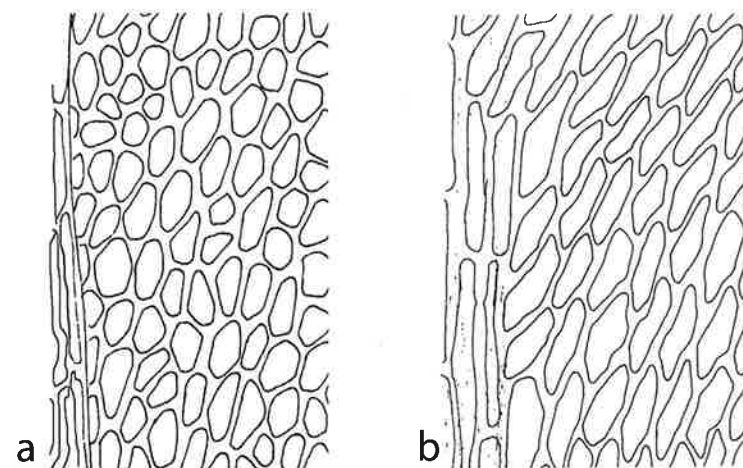
1. Grenblad tydligt kupade och glänsande med en kort, grovtandad bladspets. Grenbladens form se figur 2a. Plymer saknas. Mycket sällsynt *T. neckeroides* trubbig räsvansmossa
- Grenblad mer eller mindre plana med en långsmal och mindre grovt tandad bladspets. Skott oftast med tydliga plymer 2
2. Stamblad på plymerna triangulära, bredast långt nedanför bladets mitt. Skildkönad, kapslar mycket sällsynta. Grenbladens form se figur 2b. De avlånga cellerna närmast nerven är orienterade parallellt med nerven (figur 3a). Mindre allmän *T. alopecurum* räsvansmossa
- Stamblad på plymerna ovala, bredast ungefär på mitten eller något nedanför. Samkönad, kapslar vanliga. Grenbladens form se figur 2c. De avlånga cellerna närmast nerven är orienterade snett utåt (figur 3b). Mycket sällsynt *T. subserratum* grov räsvansmossa

Referenser

- Hagström, M. & Hallingbäck, T. 2013. *Thamnobryum neckeroides* funnen i Sverige. Myrinia 23(2): 59-63.
- Hallingbäck, T., Björkman, U. & Björkman, L. 2013. *Thamnobryum subserratum* återfunnen! Myrinia 23(2): 53-58.
- Ignatova, E. A. & M. S. Ignatov. 2011. The genus *Thamnobryum* (Neckeraceae, Bryophyta) in Russia. Arctoa 20: 137-151.

Figur 2. Grenblad av a) *T. neckeroides*, trubbig räsvansmossa; b) *T. alopecurum*, räsvansmossa och c) *T. subserratum*, grov räsvansmossa. (Teckningar från Ignatova & Ignatov 2011, omgjorda.)

Figur 3. Cellmönster hos gren- och stamblad närmast nerven. a) *T. alopecurum*, räsvansmossa b) *T. subserratum*, grov räsvansmossa. (Teckningar från Ignatova & Ignatov 2011, omgjorda.)

Rhizoidgroddkorn i bladvecken hos päronmossa *Leptobryum pyriforme*

NIKLAS LÖNNELL

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

The occurrence of tubers in the leaf axils in Leptobryum pyriforme is discussed and illustrated.

Hos arter som är mycket diagnostiska i ett visst stadium studerar man kanske inte de andra stadierna så noggrant. Ett sådant exempel är päronmossa *Leptobryum pyriforme* som med sin kombination av små glänsande päronformiga kapslar och smala blad går lätt att identifiera. Ser man på skottet nedan kapseln ser man dock att bladens form varierar, från mycket smala perichaetialblad längst upp till lite kortare blad längre ned på skottet. I fuktiga miljöer har jag vid några tillfällen påträffat en liten akrokarp utan kapsel med rödaktiga groddkorn i bladvecken (figur 1 och 2). Den kunde möjligen föra tankarna till en *Bryum* eftersom vissa *Bryum*-arter med rhizoidgroddkorn t.ex. åkerbryum *Bryum rubens* kan ha sina rhizoidgroddkorn i bladvecken ovan jord. Bladen är dock mycket mer långsmala än de hos släktet *Bryum*. Efter konsultation av litteraturen kom jag fram till att det borde röra sig om *Leptobryum pyriforme*. I Både Nyholm (1993) och Smith (2004) nämns att rhizoidgroddkorn ibland finns i bladvecken. Eftersom det saknas färgillustrationer i moderna floror tyckte jag det kunde vara påkallat att uppmärksamma detta med några bilder här i Myrinia. Dessutom vore det intressant att höra om det är någon annan som har upplevt att det är vanligare med groddkorn i bladvecken i fuktigare habitat än annars? Alla funderingar och iakttagelser mottages tacksamt.

Referenser

- Nyholm, E. 1993. Illustrated Flora of Nordic Mosses, Fasc. 3. Bryaceae – Rhodobryaceae – Mniaceae – Cinclidiaceae – Plagiomniaceae. Nordisk Bryologisk Förening, Lund & Köpenhamn.
- Smith, A.J.E. 2004. The Moss Flora of Britain and Ireland. Andra upplagan. Cambridge University Press, Cambridge.

Figur 1. Här syns de vinröda groddkornen i bladvecken. Foto: Niklas Lönnell.

Figur 2. På detta mikroskopfotografi syns att groddkornen sittet på ett skaft, en rhizoid. Foto: Niklas Lönnell.

Betraktelser från en efemär mossexkursion i Skaraborg

JOHAN DAHLBERG

Torgilsgatan 6B, 541 50 Skövde, 0709-660417, kinnekulle@hotmail.com

In november 2013, the author and Niklas Lönnell searched for ephemeral mosses that grows on bare soil in open habitats. This was done between Lake Vänern and Lake Vättern in the county of Västergötland. Both basic and acidic soils were visited by lakes, small rivers and in arable fields. Several species were found, among which Pseudephemerum nitidum (north of the church of Kinne-Vedum and west of Lake Östen) and a few specimens of presumably Riccia glauca (north of the church of Kinne-Vedum) were the rarest species in this landscape. According to Artportalen (The Species Observation System, a web-based system for reporting records of plants, animals and fungi in Sweden), there are only a few recordings of these species in Västergötland, and further search is encouraged.

En småkyllig novembermorgon 2013 körde jag och Niklas Lönnell västerut från Skövde, på väg för att upptäcka Skaraborgs hemligheter, de små pionjärerna som växer i skymundan på stränder och bland havre, majs och korn. Den tunga novembersolen hade ännu inte orkat ta sig upp över trädtopparna när vi närmade oss kornbodens vagga och de två byxorna i Skaras siluett som åsyftar domkyrkans två torn. Staden som var ett livligt handelscentrum redan under vikingatiden verkade nu betydligt mer sömning än två morgonpigga mossentusiaster. Vi ville nu göra staden en tjänst genom att fylla ut ännu en vit fläck på mosskartan. Det var framförallt leriga områden med höga pH-värden som lockade oss till nedslag för dess förmodade potential att hysa efemära sällsyntheter såsom kalkdagmossa *Ephemerum recurvifolium* och muddermossa *Physcomitrella patens*, även om dessa var högoddsare.

Våra pH- och jordartskartor såg lovande ut (Eriksson & Söderström 2009, SGU 2013). I Skaraborg skulle det finnas en uppsjö av lera med högt pH. Nordväst om Skara svängde vi ned i Dofsans meandrande dalgång som skär ned genom sand- och grusavlagringar till slättens bördiga lerlager. Vid gården Siggetorp rullade vi glada i hågen under taggtråden och fick en första rejäl närkontakt med Skaraleran. Någon närkontakt med efemära mossor blev det dock inte denna gång.

Hastigt hoppade vi in i bilen för att prova lyckan ännu längre västerut, vid Dalbosjöns stränder. Vi hade både sett och hört talas om Dalslands dignande Vänerstränder med uppdukade bord av växtvärldens rariteter. Dessutom hade vi läst om Söne mad, en fantastisk fågellokal i Lidköpings kommun med årligen översvämmade strandängar. Vi parkerade bilen vid Söne fotbollsplan där Trolmens B-lag, med mig i laget, blev förnedrat av Sönetraktens fotbollsskillar många år tidigare. Hade jag då lyft blicken från bollen så hade den mötts av vidsträckta, betade strandängar, inramade av Vänerns vassbälten. En snål vind blåste dock från Vänerns kalla vatten denna tidiga novemberdag, och en förvånansvärt artfattig mossflora mötte våra sökande blickar. Vi traskade ända ut till den blå bården där den blottade jorden blev alltmer torvlik och artfattig. Det var kanske närmare fotbollsplanen som inslag av lerjord gav mest potential till en spännande flora. Här gjorde vi dagens första mossfynd i form av både åkertuss *Tortula truncata* (se figur 1) och en obestämd krusmossa *Weissia* sp. med kort kapselskaft.

På väg tillbaka mot Skövdebygden var vi fast beslutna att påvisa Skaraborgs förhoppningsvis rika flora av efemära mossor. Därför gjorde vi ett stort antal nedslag längs vägen. Första stopp blev Söne å med en förträffligt fin lerbildning. Här fann vi inga överraskningar, men akrokarper som exempelvis åker-

Figur 1. Åkertuss *Tortula truncata*. Foto: Michael Lüth.

Figur 2. Åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum* och trolig platt rosettmossa *Riccia glauca* vid Svartån, Kinne-Vedum, i Götene kommun 2013-11-08. Foto: Johan Dahlberg.

tuss *Tortula truncata* och knopptuss *Tortula acaulon*. Längre österut passerade vi den meandrande Råmmån med utlopp norr om Dafgårds, Källbys och Skaraborgs pulserande matfabrik. Vid gården Källbytorp lyckades vi nästan övertyga en intresserad markägare om de efemära mossornas storhet, varefter vi inte kunde hitta en enda pionjär på de branta åbrinkarna. Betesmarkens gamla alar hyste ändå en intressant flora med kornskruvmossa *Syntrichia papillosa*, trubbskruvmossa *Syntrichia latifolia* och pilmossa *Leskea polycarpa*, vilket säkerligen är förbisedda arter längs de västgötska åkanterna.

Därefter var det dags för mig att demonstrera en av Götenebygdens stoltheter, den vackra 1100-talskyrkan i Kinne-Vedum, en av Othelrics

Figur 3. Trubbskruvmossa *Syntrichia latifolia* på al vid Svartån. Foto: Niklas Lönnell.

stilrena skapelser. Kanske hade kyrkogårdens liljestenar, med dess snirkliga influenser från Bysans, något att säga om mossfloran på Svartåns strandbrinkar? I vilket fall som helst så rullade vi på nytt in i en lovande betesmark invid denna krumbuktande lilla å. Här i Skaraborgs hjärta, där Arn levde och verkade, måste väl ändå mossfloran vara som rikast? Våra funderingar visade sig inte vara helt fel. I de leriga slänterna, där ett visst vattenflöde sipprade ut, hittade vi dagens första fynd av den lite mer ovanliga och förbisedda åkerdagmossan *Pseudephemerum nitidum* (figur 2). Bland denna rikligt förekommande skönhet fanns dessutom en slank levermossa i små förekomster (figur 3). Troligen var det platt rosettmossa *Riccia glauca*, en ganska sällsynt art som kan växa på såväl sandig som mer kalkrik och lerig jord. Även vid Svartån var alarna beklädda med pilmossa *Leskea polycarpa* och trubbskruvmossa *Syntrichia latifolia* (figur 3). Förstås fanns här även åkertuss *Tortula truncata*. Med utsikt över både Svartån och Kinne-Vedums kyrka intog vi en välförtjänt lunch på mina föräldrars veranda. Ända sedan vikingatiden har små kortbenta västgötspetsar sprungit omkring i dessa trakter och utvecklat metoder i syfte att få sig en och

annan tugga. Denna gång lyckades de dock inte. Vi diskuterade istället alla de rariteter som skulle kunna finnas i den intilliggande åkern, men lämnade dessa till senare upptäckter. I fonden österut skymtade vi Billingens skogsklädda plåtå, vilket skulle bli vårt nästa stopp.

I de kalkrika trakterna kring Lerdala hoppades vi få några smakprov på en kalkgynnad flora av efemärer. Mossfloran vid Stora Gullakroks-sjöns nordöstra sida var dock relativt ensartad. Den mossa som vi framförallt lade märke till var spjutmossa *Calliergonella cuspidata* som växte i vida mattor. Här skulle det lönat sig med fler nötkreatur som skapar jordblottor istället för nätta får. Vi lämnade snabbt denna plats och körde österut, upp på Billingens kalkplåtå. Ett kort stopp i en åkerkant, nära den lilla byn Yttersöra, gav indikationer om en spännande kalkgynnad flora. Här hittade vi snart rosettmossa *Riccia sorocarpa*, lungmossa *Marchantia polymorpha*, åkertuss *Tortula truncata* och knopptuss *Tortula acaulon*. Vi skulle gärna dröjt oss kvar här, men nu gällde det att utnyttja dagens sista timmar. Den vidare färden avslutades därför i högt tempo.

Nästa mål var fågelsjön Östens strandkanter som hyste lera med högt pH enligt våra kartor (Eriksson & Söderström 2009, SGU 2013). Östens västra strand var i sanning ett vackert landskap. Här fanns små åkertegar vid ekbeklädda kullar i slutningen ned mot de restaurerade strandängarna. I åkerkanterna kunde vi finna åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum*, rosettmossa *Riccia sorocarpa*, olika bryummossor *Bryum* spp. samt troligen lerbronia *Fossombronia wondraczekii*. Sjöns strandängar måste vara ett eldorado för fåglar under våren, men gräs- och starrvegetationen var troligen alltför tät för att bjuda på lågvuxna efemärer. Nu började det snabbt skymma och vi tog oss till byn Öja vid sjöns nordöstra sida. Här kunde vi med hjälp av pannlampor hitta åkertuss *Tortula truncata* och några bryummossor *Bryum* spp. Under alltmer mörka omständigheter famlade vi med händerna i dyn efter stjälkar av slamkrypor eller rödlånke, vilket är kända arter från dessa trakter, men en livlig fantasi räckte inte i detta fall. På väg tillbaka mot Skövde hade vi fortfarande modet kvar och gjorde därför ett chansartat stopp vid en sandig åker, 1 km öster om Ulvåker. Kanske skulle vi med lite tur kunna få se svart nålfruktsmossa *Anthoceros punctatus*. Detta

lyckades vi inte med. Krypande i åkerkanten med falnande pannlampor kunde vi endast se de välbekanta konturerna av rosettmossa *Riccia sorocarpa*, i de flyktiga ljusen från passerande bilar.

Sammanfattningsvis hittade vi ett flertal intressanta miljöer med arter som verkar vara starkt förbisedda i Skaraborg. Det krävs många fler besök och gärna mer detaljerad information om jordarternas beskaffenhet för att hitta de mer sällsynta arterna, som t.ex. kalkdagmossa *Ephemerum recurvifolium* och muddermossa *Physcomitrella patens* vilka inte blev funna. Tänkbara orsaker till en förhållandevis artfattig mossflora på flera lokaler kan ha varit brist på blottad lera (exempelvis vid Stora Gullakroks-sjön), eller att flera jordar möjligen inte var så basiska som våra kartor indikerade, kanske beroende på torvbildning vid exempelvis Söne mad. Åtminstone hittade vi där inte några av de mer sällsynta kalkspecialisterna. Våra fynd av åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum* i Kinne-Vedum respektive vid sjön Östen, och troligtvis platt rosettmossa *Riccia glauca* i Kinne-Vedum, var särskilt roliga. I Artportalen finns inga tidigare uppgifter om åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum* från Skaraborg medan platt rosettmossa *Riccia glauca* är noterad vid ett tidigare tillfälle (Vråkefors, Töreboda kommun, Tomas Hallingbäck 2008).

Tack till

Jag vill tacka Niklas Lönnell som lade fram idén att titta på efemära mossor i Skaraborg och som hade koll på såväl arter som pH- och jordartskartor. Tack även för korrekturläsning och förslag till förbättringar av artikeln.

Referenser

- Eriksson, J. & Söderström, M. 2009. pH-H₂O i matjorden. SLU.
Sveriges geologiska undersökning (SGU). 2013. Jordartskarta, 1:50 000.

Muddermossa *Physcomitrella patens* - ny för Småland

NIKLAS LÖNNELL

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

Physcomitrella patens is reported new to the province of Småland. The species occurred sparsely together with numerous shoots of *Pseudephemerum nitidum*.

Under en dag i oktober 2013 gjorde jag några nedslag på stränder i östra Småland och på Öland i jakt på strandmossor. På Öland lyckades jag inte hitta så mycket, men längs en betad strand vid Halltorpsån i sydöstra Småland hittade jag mycket av åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum*. Denna art var spridd över ett stort område och bland alla dess skott lyckades jag på ett ställe hitta ett skott av muddermossa *Physcomitrella patens*. Detta skott förevisades, på Per Darells initiativ, av Ulf Jansson. Det enastående resultatet kan beskådas på nästa sida. I Uppsalatrakten där *Physcomitrella patens* är mer spridd har jag aldrig sett dessa två arter växa tillsammans. Den uppfattning jag har fått är att medan *Physcomitrella patens* förekommer på leror med högre pH så förekommer *Pseudephemerum nitidum* på jordar med lite lägre pH, vilket skulle kunna vara förklaringen till att de inte samexisterar så ofta. Den skeva kvoten mellan arternas abundans på lokalen kan ju antyda att miljön passar *Pseudephemerum nitidum* bättre. *Physcomitrella patens* är inte tidigare funnen i Småland (Söderström 1998).

Fynddata: Småland, Halltorps f:g, Värnanäs 700m VNV-ut, strax N om Halltorpsån. 2013-10-25 Niklas Lönnell.

Referenser

Söderström, L. (red.) 1998. Preliminary distribution maps of bryophytes in northwestern Europe. Vol. 3 Musci (J-Z). Mossornas Vänner, Trondheim.

Ett skott av muddermossa *Physcomitrella patens* omgivet av flera skott av åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum*. Lägga märke till kapselns lite knottriga yta och de breda bladen. Foto: Ulf Jansson.

Mossornas Vänner vårexkursion till Visingsö 17-19 maj 2013

OLLE HOLST

Parternas gränd 69, 226 47 Lund, olle.holst@comhem.se

The 2013 spring excursion of Mossornas Vänner went to the island of Visingsö in lake Vättern. Among the most interesting findings were Seligeria recurvata - new to the province of Småland, and the two red-listed species Didymodon spadiceus and Grimmia decipiens.

Fredagen den 17 maj

Årets vårexkursion var förlagd till Visingsö i Vättern. Här skulle vi tillbringa helgen i botanisten J. E. Zetterstedts fotspår. Denne blev efter doktorsexamen i Uppsala 1854 lektor i Jönköping 1863. Med staden som bas gjorde han många botaniska exkursioner på Visingsö och han sammanfattade sina noteringar i "Vegetationen på Visingsö" (Zetterstedt 1878). I arbetet redovisade han, förutom kärlväxter och lavar, ca 155 arter bladmossor och 24 arter levermossor. Anmärkningsvärt är att ingen tycks ha besökt ön för att leta mossor sedan dess. Inga besök på 135 år så det var jungfrulig bryologisk mark vi gav oss ut i!

Redan på fredag eftermiddag anlände de första exkuranterna. Efter incheckning på vandrarhemmet i huvudorten Tunnerstad passade några av oss på att inleda besöket med lite fågelskådning. Öns bästa fågellokal är utan tvekan Erstadskärret på norra delen av ön. Området är ett litet våtmarksområde vid stranden med en för rastande vadare strategiskt placerad revel utanför. Här kunde vi notera bland annat årta, snatterand och några rastande mosnäppor. Spännande var också råkorna som här på ön har sitt kanske starkaste fäste i Småland.

Lördagen den 18 maj

Dagen började nästan med sovmorgon. Efter frukost samlades vi alla kl. 10:00 vid hamnen för att invänta färjan och fler deltagare. Väl sam-

Figur 1. Mossfloran på stranden nedanför borgen vid Näs undersöks. Foto: Johan Dahlberg

lade begav vi oss längst söderut på ön. Målet var den gamla borgen från 1100-talet vid Näs. Här gav vi oss genast i kast med mossorna och började vid stranden för att undersöka stenarna och branterna där (figur 1-3). På ett block vid vattnet gjordes helgens kanske bästa fynd: bågdvärgmossa *Seligeria recurvata*, ny för Småland! Övriga arter från ruinen och närområdet var bland annat blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, späd krypmossa *Amblystegium serpens*, kvarnbäckmossa *Hygrohypnum luridum*, blekbryum *Bryum pallescens*, päronmossa *Leptobryum pyriforme*, murtuss *Tortula muralis*, orange lansmossa *Didymodon insulanus*, olivlansmossa *Didymodon rigidulus*, kalkkuddmossa *Gymnostomum aeruginosum*, skvalpmossa *Dichodontium pellucidum* och lerfickmossa *Fissidens taxifolius*. Färdiga med området runt den gamla borgen vandrade vi längs stranden (så gott det nu gick!). På olika platser letade vi oss ner för branten för att skrota runt i vegetationen och undersöka klippblocken längs stranden. Här hittade vi arter som källtuffmossa *Cratoneuron filicinum*, källmossa

Figur 2. Visingsö sjöbrant norr om Näs. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 3. Karin Wiklund har hittat en egen sten att botanisera på vid Visingsö sjöbrant. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 4. Per Darell, Maria Magnusson och Lars Sjögren har tagit en paus på gångbron. På väg över bron är Håkan Lernefalk, medan Roland Engstrand, Carl-Axel Andersson och Magnus Magnusson kanske diskuterar något intressant fynd. Foto: Sara Asker.

Philonotis fontana, jordtuss *Tortula subulata* och hinnkrusmossa *Weissia brachycarpa*. Efter lunchen, som vi åt i solskenet tillbaka vid borgen, tog vi oss norrut mot skogsplanteringarna vid Stigby. I skogen och längs branterna vid stranden hittade vi en hel del trevliga arter. Levermossorna företrädades av bl.a. bandmossa *Metzgeria furcata*, samboradula *Radula complanata* subsp. *complanata*, hjälmfrullania *Frullania dilatata* och vedblekmossa *Lophocolea heterophylla*. En mängd olika bladmossor noterades, mestadels tämligen triviala. Nämnas kan råttsvansmossa *Isoetecium alopecuroides*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, trindsidenmossa *Plagiothecium cavifolium*, aspmossa *Pylaisia polyantha*, spärrsprötmossa *Kindbergia praelonga*, lundsprötmossa *Oxyrrhynchium hians*, bäcknäbbmossa *Platyhypnidium riparioides* och skuggsprötmossa *Eurhynchium striatum*. Det finaste fyndet längs stranden var nog bäcklansmossa *Didymodon spadicus*, klassad som VU (sårbar) på rödlistan.

Figur 5. Mossfloran på de gamla mulbärsträden nära Stigby undersöks. Foto: Sara Asker.

På vägen tillbaka hittade vi ett glass-ställe vars frysar inventerades med påföljd att lagret minskade påtagligt. Nära Stigby finns fortfarande rester av de mulbärsträd som planterades på 1800-talet för att odla silkesmask för silkesproduktion. Projektet blev ingen större framgång och idag är träden i tämligen dåligt skick. Hursomhelst kunde de ju hysa en del mossor, så vi gav oss i kast med att undersöka saken (figur 5). På marken bland de gamla träden växte pösmossa *Pseudoscleropodium purum* och en skärskådning av grenarna och stammarna gav samboradula *Radula complanata*, allémossa *Leucodon sciuroides* och träd-krypmossa *Amblystegium subtile*. Släktet hätt mossor *Orthotrichum* representerades av hårhätt mossor *O. diaphanum*, dvärghätt mossor *O. pumilum*, trubbhätt mossor *O. obtusifolium*, strimhätt mossor *O. affine* och stor hätt mossor *O. lyellii*.

På kvällen samlades de flesta för att äta kvällsmat på öns stora hotell. Här vankades det en utmärkt kycklinggryta och några passade på att njuta en kall öl i kvällssolen. Efter maten vidtog årsmötet (se protokoll i tidigare Myrinia).

Söndagen den 19 maj

Efter frukost och samling styrde vi färden till de gamla planteringarna vid Vrixlösa och Hästakärret. Under det allmänna botaniserandet hittades grön sköldmossa *Buxbaumia viridis* på en gammal murken stock och någon rotade fram den invandrade kapmossan *Orthodontium*

Figur 6. Kapmossan *Orthodontium lineare* funnen i Hästakärsskogen. På knä ses Bo Karlsson omringad av fr. v. Per Darell, Sara Asker, Cecilia Nilsson, Henry Åkerström, Birgitta Blom, Håkan Lernefalk, Nils-Otto Nilsson och Lars Gerre. Foto: Tomas Hallingbäck.

lineare (figur 6). En lång rad tämligen typiska skogsarter fördes också till anteckningarna. Släktet kvastmossor *Dicranum* representerades av stubbkvastmossa *D. montanum*, bergkvastmossa *D. fuscescens*, stor kvastmossa *D. majus*, kvastmossa *D. scoparium* och vågig kvastmossa *D. polysetum*. Av praktmossor *Plagiomnium* antecknades vågig praktmossa *P. undulatum*, lundpraktmossa, *P. cuspidatum* och skogpraktmossa *P. affine*. Även bäckrundmossa *Rhizomnium punctatum* noterades. Vidare observerades t.ex. smaragdmossa *Dicranella heteromalla*, sylmossa *Pleurodium subulatum*, lerbickmossa *Fissidens taxifolium* och skogsgrimmia *Grimmia hartmanii*. Lite botaniserande vid de gamla karpdamarna, som på 1600-talet försåg greve Brahe med färskas rudor, gav inga sensationer. Dock noterades stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*, källgräsmossa *Brachythecium rivulare*, parkgräsmossa *Sciuro-hypnum populeum*, åkerbryum *Bryum rubens* samt slidjordmossa *Dicranella schreberiana*.

Efter förflyttning i bilarna och parkering vandrade vi ner till Parola hamn. Platsen blev 1783 landningsstället för den första regul-

Figur 7. Kustgrimmia *Grimmia decipiens* och andra mossor studeras på det stora flyttblocket vid prästgården. Foto: Sara Asker.

jära båtförbindelsen som upprättades mellan ön och fastlandet. Enda noteringarna härifrån blev källtuffmossa *Cratoneuron filicinum* och trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*.

Vi passade också på att kolla mossfloran på det stora flyttblocket ute på fältet öster om prästgården (figur 7). Här hittade vi kustgrimmia *Grimmia decipiens* växandes i stor myckenhet. Den noterades redan av Zetterstedt. Arten är klassad som NT (nära hotad) på rödlistan. Kakmossa *Hedwigia ciliata* noterades också.

Exkurerandet fortsatte därefter vid Visingsborgs slottsruin; stenmurar kan alltid vara spännande. Slottet grundlades på 1560-talet och totalförstördes i en brand 1718. De ryska krigsfångarna som var inhysta på slottet var starkt misstänkta för att ligga bakom. Här hittade vi arter som guldlockmossa *Homalothecium sericeum*, kalklockmossa *H. lutescens*, murbryum *Bryum caespitium*, berghättemossa *Orthotrichum rupestre*, stor klockmossa *Encalypta streptocarpa* och slät klockmossa *Encalypta vulgaris*.

Ett besök vid kyrkan gav en del tämligen vanliga arter som enbjörnmossa *Polytrichum juniperinum*, grå raggmossa *Racomitrium lanuginosum*, bergraggmossa *R. heterostichum*, hårgrimmia *Grimmia pulvinata* och hårhättemossa *Orthotrichum diaphanum* när kyrkogårdsmuren examinerades. Ur ett dike vid vägen plockades rak jordmossa *Dicranella crista* fram liksom åkertuss *Tortula truncata*. Vid 15-tiden började helgens exkursion lösas upp och mycket nöjda med helgens botaniserande anträdde vi hemfärderna i olika riktningar. Några hade bokat färjan tillbaka till Gränna 15:15; andra chansade på samma avgång och lyckade komma med. Då kom regnet som vi sluppit hela helgen! Totalt noterade vi drygt 120 arter under dagarna på ön!

Vi som utforskade mossfloran denna helg var: Carl-Axel Andersson, Birgitta Blom, Johan Dahlberg, Per Darell, Roland Engstrand, Sara Asker, Lars Gerre, Tomas Hallingbäck, Olle Holst, Bo Karlsson, Bo Kindbom, Håkan Lernefalk, Göran Ljung, Magnus Magnusson, Maria Magnusson, Cecilia Nilsson, Nils-Otto Nilsson, Lars Sjögren, Karin Wiklund och Henry Åkerström

Referenser

Zetterstedt, J.E. 1878. Vegetationen på Visingsö. Bihang till Kongliga Svenska Vetenskaps-Akademiens Handlingar. Band 5, N:o 7.

Utanför Sverige**Danmark**

Damsholt Kell
Fuglesang Fredriksen Rasmus
Larsen Jan R.

Norge

Appelgren Leif
Arnstein Lye Kåre

Hassel Kristian
Hornbom Kåre
Höitomt Torbjörn
Moen Gudmund
Pedersen Arne
Söderström Lars

Storbritannien

London Natural History
Museum

Tyskland

Universitätsbibliothek,
Frankfurt

USA

Missouri Botanical Garden

* * *

Aktuella aktiviteter

På denna plats listar vi kommande händelser som kan vara av intresse för den mossintresserade. För eventuella förändringar hänvisar vi till respektive kontaktperson eller till Mossornas Vänners hemsida: <http://www.sbf.c.se/MV/>.

Höstexkursion till Värmland 11-12 oktober 2014

Vi gör nedslag på Vänerns norra stränder. Kunskapen om mossfloran längs Väneren är dålig, trots att här finns en stor variation av fina naturmiljöer. Tomas Hallingbäck gjorde några nedslag här på 70- och 80-talet och kanske kan vi göra något återfynd på liknande strandmiljöer, exempelvis av strandflikmossa *Lophozia capitata*. Eventuellt får vi möjlighet att ta oss till en av alla Vänerns öar. Vidare planerar vi att besöka stränder med betad svämmark och ett lätt forsande tillflöde omgivet av ädellöv. Vi kommer att utgå från en plats väster om Karlstad och förflytta oss österut förbi Karlstad under helgen. Det är ännu inte klart var vi kommer att bo. Information om detta kommer senare på Mossornas Vänners hemsida <http://www.sbf.c.se/MV/>. Anmäl er till Sara Asker (tillsaranilsson@hotmail.com, 0708- 24 26 11) senast 1 augusti. Meddela vilka nätter du önskar stanna samt om du har tillgång till bil och hur många lediga platser som finns i bilen.

Vitmosskurs i Malung 16-17 augusti 2014

Den 16-17 augusti håller vi vitmosskurs på Malungs folkhögskola, med Urban Gunnarsson och Sebastian Sundberg som kursledare. Ni betalar en kursavgift till Mossornas Vänner på 500 kr och i den ingår lunch

och fika lördag-söndag. Ni står själva för kostnaderna för övrig mat och logi. Detta finns att tillgå på folkhögskolan, där det också är möjlighet till självhushåll. Ta gärna med eget mikroskop och stereolupp.

Anmäl er till Sara Asker (tillsaranilsson@hotmail.com, 0708- 24 26 11) senast 1 augusti. Meddela om ni tar med stereolupp och/eller mikroskop. Kursen har ett begränsat antal platser. Medlemmar har företräde, så har du inte betalat in medlemsavgiften för 2014 gör detta senast vid anmälan.

Mossinventeringsläger i sydvästra Skåne 26/9-1/10 2104

Alltsedan projektet Skånes Mossor startade har Lunds Botaniska Förening anordnat inventeringsläger och denna gång blir det i den sydvästra delen av landskapet. Mellan den 26 september och 1 oktober kommer vi att inventera ett antal rutor i trakten av Veberöd och Blentarp. Under inventeringsveckan kommer vi att bo på Blentarps vandrarhem som är ett modernt vandrarhem strax utanför Blentarp.

På dagarna inventerar vi i små grupper. Du som ännu inte kan så mycket om mossor kommer att ha möjlighet att följa med en mera erfaren inventerare. På kvällarna samlas vi och hjälps åt att bestämma alla insamlade belägg.

Vik redan nu den 26/9-1/10 för inventeringslägret Blentarp. Du är välkommen även om du inte har möjlighet att vara med alla dagar. Anmälan gör du till Kjell-Arne Olsson, tel. 044-24 22 63, e-post: kjell-arne.olsson@swipnet.se

NBF-exkursion till norra Finland 21-24 augusti 2014

Nordisk Bryologisk Förenings årliga exkursion går i år till Kuusamo-området i nordöstra Finland, nära ryska gränsen. Det är ett rikt område med kalkrik berggrund, forsande älvar, myrar och örtrika skogar. För mer information se NBFs hemsida www.sbf.c.se/NBS/Root.htm

Protokoll fört vid Mossornas Vänners årsmöte på Stiftsgården Vårdnäs, Östergötland, den 10 maj 2014

Närvarande: Christer Albinsson, Carl-Axel Andersson, Sara Asker, Per Darell, Roland Engstrand, Olle Holst, Bo Karlsson, Bo Kindbom, Göran Ljung, Niklas Lönnell, Magnus Magnusson, Bengt Sandkull, Andreas Stansvik, Karin Wiklund.

- § 1. Årsmötet öppnades av Niklas Lönnell.
- § 2. Dagordningen godkändes.
- § 3. Till mötesordförande valdes Niklas Lönnell.
- § 4. Till mötessekreterare valdes Olle Holst.
- § 5. Till justerare valdes Carl-Axel Andersson.
- § 6. Det konstaterades att årsmötet utlysts i tid.
- § 7. Röstlängden fastställdes (se lista ovan).
- § 8. Föregående protokoll gicks igenom och lades ad acta.
- § 9. Verksamhetsberättelsen gicks igenom och lades ad acta.
- § 10. Rapport från redaktionen. Tidskriften kommer ut som planerats. Dock önskas i vanlig ordning bidrag.
- § 11. Kassören gick igenom bokslutet och lät meddela att föreningens ekonomi är fortsatt god.
- § 12. Besluts att årsavgiften skall vara oförändrad.
- § 13. Revisionsberättelsen lästes upp.
- § 14. Årets bokslut godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 2013.
- § 15. Till ny styrelse valdes: Niklas Lönnell (ordf.), Lars Sjögren (vice ordf.), Olle Holst (sekr.), Göran Ljung (kassör), Fia Bengtsson (exkursionssekreterare), Sara Asker (kursansv.), Daniel Udd (hemsidesansv.), Tomas Hallingbäck (försäljningsansv.). Besluts att ordförande och kassör var för sig ska vara firmatecknare för föreningen. Mötet bestämde också att denna punkt omedelbart justeras.
- § 16. Till redaktion för Myrinia valdes Leif Appelgren, Linda Birkedal, Lars Gerre och Tomas Hallingbäck.
- § 17. Till revisor valdes Magnus Magnusson och Samuel Johnson till revisors-suppleant.
- § 18. Till valberedning valdes Carl-Axel Andersson och Johan Dahlberg.
- § 19. Flera förslag på exkursionsmål för hösten diskuterades; Vänerskärsgården, Härjedalen och Uppland nämndes. Diverse nya projektförslag efter inventeringen av Ölands alvar ventilerades. Inventering av öar i Stockholms skärgård, Öländska kyrkogårdar, Blå Jungfrun, skalgrus i Bohuslän, något fjäll-projekt och DD-arter var bland alla förslag. Frågan bearbetas vidare. En kurs om vitmossor kommer att ordnas i Malung i augusti. Behovet av nybörjarkurser diskuterades också.
- § 20. Med stor tillfredsställelse kunde vi konstatera att Tomas Hallingbäck valts till hedersmedlem i Svensk Botanisk Förening. Vi gratulerar!
- § 21. Mötet avslutades kl. 21:17

Vid protokollet

Olle Holst

Justeras

Carl-Axel Andersson

Mossornas Vänners försäljning

Mikroskoptillbehör

Objektglas standard (50 st./förp.) 50 kr
Objektglas med en fördjupning (5 st./förp.) 35 kr
Objektglas m. två fördjupningar (5 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 18x18mm (100 st./förp.) 25 kr
Täckglas - 24x24mm (100 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 24x32mm (100 st./förp.) 75 kr
Pincett med ytterst fin spets, rak 10,5 cm 175 kr
Pincett med ytterst fin spets, böjd 10,5 cm 200 kr

Lösnummer av Myrinia

Finns endast av vissa årgångar. Maila thallingback@hotmail.com och ange vilka nummer ni önskar, så får ni veta om just dessa finns kvar. Pris 15 kr/ex
Gamla lösnummer av Mossornas vänner tidning (föregångaren till Myrinia) finns alla som pdf-filer och kan fås utan kostnad.

Övriga skrifter

Vitmossor i Norden, ny omarbetad upplaga (2010). 100 kr
Göteborgstraktens mossor (2008), 128 sidor, inkl. CD-skiva. 200 kr
Sotenäsets mossor (1998), Bergqvist & Blomgren, 80 sidor. 140 kr
Preliminary distribution maps of bryophytes in Northwestern Europe. Tre volymer, 50 kr per volym:
Vol. 1. Hepaticae and Anthocerotae (second ed.)
Vol. 2. Musci (A-I)
Vol. 3. Musci (J-Z)

Paketerbjudande

Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor = 300 kr
Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor + samtliga tre volymer av Preliminary distribution maps = 400 kr

Försäljningsvillkor

PORTO: För att förenkla hanteringen används ett enhetsporto på 45 kr per försändelse (upp till 2 kg).
Gör din beställning genom att sätta in rätt belopp på Mossornas Vänner plusgirokonto 13 37 88 - 0.
Om du har frågor om beställningen sänd dessa till Tomas Hallingbäck: thallingback@hotmail.com

GLÖM EJ att ange vad beställningen gäller och vart den skall skickas.

OBS: Till alla inbetalningar utanför Sverige tillkommer en extra kostnad på 100 kr, dels för att täcka de höga avgifterna för utlandsgirering, dels för det högre portot.

Myrinias redaktion

Linda Birkedal, Enningervägen 12, 243 31 Höör, 0413-23123,
linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se

Tomas Hallingbäck, Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-343512,
thallingback@hotmail.com

Leif Appelgren, Storhaugveien 16A, 4014 Stavanger, Norge,
+47 90 72 69 98, leif.appelgren@gmail.com

Instruktioner till författare

Eftersom du läser detta har du kanske funderat på att komma med ett bidrag till Myrinia. Roligt! Myrinia utges 2 gånger om året och publicerar alla möjliga typer av artiklar, notiser, kåserier m.m. så när det gäller formerna finns det inte så mycket begränsningar.

Skicka ditt alster per e-post, som en Word-fil eller i RTF-format, till den redaktör som står överst på denna sida. **Sänd bilder och figurer separat, dvs. ej monterade i textfilen.** Figurtexter skrivs separat, efter texten. Om du inte har tillgång till dator eller e-post är du självklart ändå välkommen att skriva i Myrinia (hör av dig till redaktionen).

Börja manuskriptet med titeln på artikeln, följt av författarens/författarnas namn, adress(er) och e-postadress(er). Sedan följer en kort sammanfattning på engelska (som vi kan skriva om du vill ha hjälp med det). I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Referenser". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt. Undvik förkortningar. Exempel på hur referenserna ska anges: Hallingbäck, T., Hedenäs, L. & Weibull, H. 2006. Ny checklista för Sveriges mossor. Svensk Botanisk Tidskrift 100: 96-148.

När mossor nämns anges det svenska namnet först, följt av vetenskapligt namn, utan komma och parenteser, t.ex. trindmossa *Myurella julacea*. Båda dessa upprepas vid varje tillfälle arten nämns. Undantag kan dock göras om en artikel handlar om en eller två arter då endast det ena namnet behöver användas efter den första gången. Namnen bör följa dem i checklistan 2006 (se ovan). För kärlväxter räcker det med det svenska namnet. Använd inga formateringar och andra finesser i ordbehandlingsprogrammet, förutom kursivering av vetenskapliga namn. Vi förbehåller oss rätten att publicera inkomna manus via internet.

Om det är något du undrar över är du välkommen att höra av dig till redaktionen.